

Referat despre sculptura egipteană - a treia parte

Sculpturile de mici dimensiuni (de obicei obiecte funerare, reprezentând grupuri și scene, de soldați, vislasi, brutari, macelari, etc.) amplifică considerabil registrul imaginilor vieții egiptene.

Dar cea mai bogată imagine a vieții egiptene în toată diversitatea ei apare în basorelieful și în pictura.

De fapt, basorelieful egiptean nu este altceva decât o continuare a picturii. Tehnicile lor sunt apropiate. Desenatorul folosea materialul mai durabil al pietrei; și pentru a da corporalitate obiectului desenat se folosea de iregularitățile naturale ale suprafeței pietrei, delimitându-le și accentuându-le prin intervenția liniei de incizie și a culorii: este începutul basoreliefului.

Lucrând în basorelief, sculptorul nu caută să redea o exagerată impresie de adâncime, ci să lase privitorului senzația de suprafață plană; și de aceea nici nu reprezintă figurile (sau obiectele) decât într-un singur plan, în planul întâi. Dar, spre deosebire de arta preistorică, acum figurile (și obiectele) nu vor mai fi prezentate dezordonat, alăturate sau suprapuse la întâmplare (decat la începutul Regatului Vechi); ci întregul ansamblu va fi încadrat într-un spațiu în mod clar delimitat; iar obiectele și figurile vor fi ordonate în acest spațiu în funcție de anumite axe de simetrie, fie în coloane verticale, fie în registre orizontale.

Figurarea corpului omenesc (de reținut că, pentru egiptean, frumusețea omului rezida în frumusețea corpului, iar nu a figurii) va urma anumite canoane, de la care artistul nu se va abate. Cum conceptul de "frumos uman" se referea la corp, atenția artistului se va concentra asupra redării corpului. Legea frontality-ii este absolut obligatorie în cazul statuilor și se aplică în pictură și în basorelief, dar într-un sens foarte caracteristic pentru arta egipteană. Capul este totdeauna văzut din profil, dar ochiul este văzut din față. Toracele este văzut din față (deși capul este reprezentat din profil), în timp ce partea inferioară a corpului, precum și picioarele, sunt figurate din profil; iar brațele figurează în atitudini contrastante unul cu celălalt.

Este vorba aici de o convenție artistică, de un mod arbitrar de a reprezenta lucrurile; un mod care urmează calea logicii (artistice), iar nu a apei rentei. Așa după cum, o altă convenție este cea care se referă la felul de reprezentare a zeilor și a regilor la dimensiuni fizice mult superioare (chiar duble) față de ceilalți muritori simpli din jurul lor; aceasta, tocmai pentru a sugera astfel puterea lor supranaturală. Din când în când, canonul proporțiilor anatomice reale era abandonat; și atunci apar imaginile unor trupuri de femei excesiv de subțiri, dar de un deosebit farmec.

Subiectele, personajele, obiectele incluse și scenele vor deveni din ce în ce mai variate, începând chiar din epoca Regatului Vechi. Mai târziu, vor continua să se îmbogățească cu scene de război, de vânătoare, de munci agricole sau mesetărești, de dans, de viață familială. (Acestea din urmă vor fi tot mai numeroase, mai ales în basoreliefurile care ornamentau mormintele unor persoane particulare; în mormintele regale nu se admiteau cel puțin la început decât subiecte demne,

solemne, "oficiale".)

Dar si in arta basoreliefului practicata de-a lungul a trei milenii se va recunoaste, evident, o fluctuatie chiar de la o dinastie la alta, o varietate de modalitati, de teme, de tehnica (relief plat, sau usor proeminent, sau bombat, sau altoarelief); precum si o varietate in modurile de executie (in stil traditional, relativ limitata, libera, stingace, corect realista, de virtuositate, sau stilizata).